

Visite in de opvang!

Hartverwarmende en stimulerende ontmoetingen

Kinderdagverblijf De Buitelboet in Den Burg en kinderdagopvang Bommes in Amsterdam ontvangen regelmatig ouderen in hun midden. Het gezamenlijke doel: gezelligheid en interactie tussen oud en jong. Dit doel wordt ruimschoots gehaald!

De kleine stoeltjes in de kring zijn al bezet, de grote zijn leeg. 'Daar komt de visite!' roept een peuter. Alle kinderen draaien hun hoofd naar de deur. Lachend komt de visite binnen en neemt rustig plaats op de grote stoelen in de kring. 'Ik ga hier zitten. Is dat goed?' vraagt Marjan. De kinderen naast haar knikken. 'En als het niet goed is dan zeg je het maar,' lacht ze.

Marjan maakt deel uit van een groep oudere verstandelijk beperkte bewoners van een gezinsvervangend tehuis. Elke zes weken bezoekt ze samen met vier andere bewoners de peuters van kinderdagverblijf De Buitelboet, vestiging van Stichting Kinderopvang Den Helder - Texel. Deze bewoners worden door de peuters stevast aangeduid als 'de visite'.

Het bezoek verloopt altijd volgens het vaste ritueel van een uur afwisselende activiteiten. Vandaag heeft Edda, de activiteitenbegeleidster van de ouderen, een groene bal met zachte stekeltjes meegenomen. Op de bal staat een vrolijk lachend gezichtje. Een kind mag de bal om beurten naar iedereen

in de kring gooien. Daarbij noemen Anja en Anita, de pedagogisch medewerkers, elk kind of oudere bij hun naam wanneer ze de bal toegespeeld krijgen. Bezoeker Jan, een zachtmoedige man van bijna vijftig met het syndroom van Down, steekt voorzichtig zijn handen uit en vangt de bal. Hij voelt net als de kinderen verbaasd aan de plastic bal met kriebelige stekeltjes voor hij hem teruggooit. Daarna zet Anita een muziekje op.

'Dat zo iets simpels als je deur openzetten zoveel winst oplevert voor iedereen!'

'Het is het vieze liedje, hoor,' waarschuwt ze, 'die met de snotjes!' Iedereen lacht. Ze weten precies welk liedje ze bedoelt en er wordt dan ook direct meegezongen. Alle delen van het gezicht worden in het liedje genoemd en aangewezen, met tot slot: 'Dit is mijn neusje, met snotjes erin.' De bezoekers steken griezelen hun tong uit en roepen: 'Bah!' De kinderen lachen.

Piet is een volwassen man met het geestelijk niveau van een zesjarige. Tijdens het zingen zwaait hij met zijn armen de maat en kijkt zichtbaar genietend de kring rond. 'Ik weet nog een liedje van de kleuterschool!' zegt hij en zingt Drie kleine kleutertjes.

Kinderen zijn belangrijk

De visite heeft thuis een kijkdoos met strandtafereel gemaakt en die laat Marjan aan de kinderen zien. Met een kopje koffie in de hand vertelt Jan dat kinderen belangrijk voor hem zijn. 'In de kerk zeggen ze: Laat de kinderen tot mij komen. De kerk is belangrijk voor mij en daarom de kinderen ook.' Edda houdt intussen Peter in de gaten, die zich verslikt in een koekje. 'Hij kan soms vreselijk hoesten als hij zich verslikt. Daarom zit hij op een draaistoel, dan kan ik hem snel omdraaien en aan de kant rijden als er iets misgaat. Voor de kinderen is het geen leuk gezicht als hij het zo benauwd krijgt.' Edda vertelt hoe deze bezoeken zijn ontstaan. 'Eerst werkte ik in het verpleeghuis, van daaruit gingen we wel eens met een klein

groepje ouderen naar het kinderdagverblijf. Nu werk ik in het gezinsvervangend tehuis en kom ik met deze bewoners op bezoek. Ik kijk wel wie ervoor geschikt is. Een flinke man van twee meter kan op de kinderen bedreigend overkomen. Ik bespreek ook met de ouderen hoe ze de kinderen moeten benaderen, bijvoorbeeld niet meteen aanraken. Deze mensen zien amper kleine kinderen in hun omgeving. En omdat ze zelf ongeveer

hetzelfde niveau hebben, voelen ze zich er juist erg bij thuis. Dat merk je tijdens deze activiteiten. We evalueren regelmatig of alles nog naar wens verloopt, voor kinderen en ouderen.'

Interactie

Pedagogisch medewerker Anita legt uit welke gedachte er voor het kindercentrum achter de bezoeken zit.

Participatie in de maatschappij

De pedagogische visie van Su'en Kwok, afdeling Educatie & Opvang Nederlands Jeugdinstituut: 'Dit soort contacten zijn voor peuters al een vroege les in participatie aan de maatschappij. Ze leren zoveel van deze bezoekers van buiten het dagverblijf. Ik vind wel dat je er een duidelijk doel mee moet hebben. Dat het geen tijdsinvulling of een losse activiteit is. Het moet voor beide partijen iets opleveren en beide partijen moeten er ook in willen investeren. Gezamenlijke doelen helpen daarbij. Als het niet meer leuk is, dan wordt het tijd op zoek te gaan naar iets anders dat ook de horizon verbreedt.'

Martine Delfos, psycholoog, vertelt: 'Heel jonge kinderen weten al heel goed wat "gewoon" is en wat "anders". Op deze manier leren ze waardigheid en gelijkwaardigheid voelen. Dat zijn 'langzame' emoties en die dreigen in onze snelle maatschappij ondergesneeuwd te raken, terwijl ze zo belangrijk zijn. Hier ontgroeit de kinderopvang met recht de "bewaarschool"!'

'Wij scheppen graag mogelijkheden om de horizon voor kinderen te verbreden. Wij willen ze kennis laten maken met de samenleving waarin ieder met een eigen, authentieke achtergrond en eigen (on)mogelijkheden een plek heeft. Ontmoetingen met anderen vergroten de leefwereld van kinderen. Met hun nieuwsgierige en onderzoekende houding hebben kinderen nog geen vooroordelen. Ons doel is interactie, dat er iets

Opa Mona Toetje

gebeurt tussen onze gasten en de kinderen. Door samen te beleven en contact te maken ontstaat er een gevoel van saamhorigheid. De bezoeken hebben een vast patroon, maar de structuur is niet dwingend. De activiteiten zijn uitnodigend en gericht op contact maken. De kunst is iets te bedenken wat aansluit bij de beleavingswereld van alle betrokkenen. Er wordt gepraat, oogcontact gemaakt, gezwaaid, een aai of knuffel gegeven en men helpt elkaar. Wij vinden het echt hartverwarmende en wederzijds stimulerende ontmoetingen!

Samen in huis

Kinderdagverblijf Bommies is gehuisvest op de tweede etage van verzorgingshuis Sint Jacob in Amsterdam. In Sint Jacob wonen mensen die op de een of andere manier zorg nodig hebben. Zoals bejaarden, dementierenden, mensen met een psychiatrische aandoening of verstandelijke beperking die begeleid zelfstandig wonen, maar ook terminale zieken.

Bommies is niet alleen opgezet voor kinderen van verplegend personeel, alle ouders mogen er gebruik van maken en dat gebeurt ook.

‘De gezamenlijke huisvesting biedt een unieke kans om samen activiteiten te doen,’ zegt Yasmin, vestigingsmanager van Bommies. ‘Elke dinsdag komt een vaste kern van zes bewoners bij ons langs. In verband met veiligheidseisen van de kinderopvang gaan wij niet bij hen op bezoek. Zo blijven de kinderen in hun vertrouwde omgeving en

zijn ze ook niet verplicht om mee te doen. Onze gasten – wij noemen ze altijd de opa’s en oma’s – zijn heel verschillend, er zit zelfs iemand van honderd jaar bij. Het bezoek duurt ongeveer een uur. Soms bakken we koekjes, een van de ouderen is bakker geweest en kan daar veel over vertellen. Of er komt een muziektherapeut, of we doen een bewegingsspelletje. Wij vinden het belangrijk dat kinderen leren rekening houden met anderen, dus ook met ouderen. De echte opa’s en oma’s van de kinderen hebben vaak nog een actief leven. Grootouders hebben tegenwoordig een andere rol dan vroeger, toen kinderen bij opa en oma vaak meer mochten dan thuis en extra verwend werden met lekkers en aandacht. Doordat we in hetzelfde gebouw zitten, hebben we veel dagelijks contact met de bewoners. We zien elkaar in de tuin bij het buitenspelen, of in de wandelgangen. Soms lopen we met een bolderkar vol kinderen een rondje over de afdelingen en maken hier en daar een gezellig praatje. Bewoners mopperen ook wel eens over luide kinderstemmen in de tuin. Maar dit soort enthousiaste geluiden hoort bij kinderen, daar kunnen we niets aan doen.’

Tips voor oud & jong samen:

- Nodig per keer niet meer dan vijf of zes ouderen uit.
- Spreek de bezoeken ruim van tevoren af, zo is iedereen voorbereid.
- Spreek een vaste indeling van de bijeenkomst af, dat biedt duidelijkheid.
- Spreek af wie de leiding van de activiteit heeft.
- Let er op dat de emotionele veiligheid van de kinderen voorop staat.
- Let op de samenstelling van de groep ouderen/kinderen.
- Laat de activiteitenbegeleider met de ouderen bespreken hoe ze het beste met de kinderen kunnen omgaan.
- Geef structuur aan het bezoek, anders blijven de kinderen en de ouderen twee aparte groepen die niet uit zichzelf mengen.
- Maak afspraken over wat te doen bij problemen, bijvoorbeeld onaanvaardbaar gedrag.
- Te veel prikkels of drukte geeft oververmoeidheid. Beëindig dan eventueel het bezoek eerder dan gepland.
- Evalueer steeds de activiteiten, zodat aansluiting bij beide groepen gewaarborgd blijft.

Opa Mona Toetje

Yasmin vertelt verder: ‘Onze speciale gast is opa Mona Toetje. Zo noemt hij zichzelf, omdat hij met zijn tandeloze mond heel gekke gezichten kan trekken. Daarmee maakt hij zichzelf en de kinderen aan het lachen. Hij is een man van 61 met een verstandelijke beperking. Elke morgen komt hij de krant brengen en blijft dan een half uurtje spelen. Aan het eind van de dag wipt hij ook altijd even binnen. Hij geeft de kinderen echt aandacht, iedereen is gek op hem. Als opa Mona Toetje komt is het feest! De verzorgers van zijn afdeling zeggen dat hij stukken vrolijker is geworden sinds hij elke dag even bij de kinderen langs mag komen. Dat vind ik zo fijn om te horen. Dat zoiets simpels als je deur openzetten zoveel winst oplevert voor iedereen!

Toen ik hier voor het eerst binnenkwam moest ik wennen. Een kinderdagverblijf in een verzorgingshuis? Maar nu kan ik deze unieke manier van werken iedereen aanraden. Het is als de cirkel van het leven. We geven zwangere ouders hier een rondleiding en in hetzelfde pand is een terminale afdeling. Het is de natuurlijke cyclus, een mooi gegeven om oud en jong samen te zien.’ ◀